

Nr. 29 og 30, og jeg kan heller ikke sige Andet, end at de begge ere feilfulde; men jeg vil dog stemme for dem begge, fordi jeg anser § 47, som den foreligger i Lovforslaget, for aldeles uholdbar. Jeg tror, det vil være aldeles usforvarligt at vedtage § 47, fordi der staar Ordet „klarlig“. Naar man kan se, at Noget er en Forbrydelse, er det aldeles utaaleligt at forlange, at man klarlig skal se, at det er en Forbrydelse; Mudsætningen mellem en Formodning og fuldstændig Indsigt maa være nok. Ved Ordet „klarlig“ sætter man et Stempel paa alle militære Forbrydelser, saaledes at ikke en af hundrede vil blive straffet; det er min fulde Overbevisning. Man siger: Den Fyr har nok kunnet indse, at det var en Forbrydelse; det er klart, men han har ikke klarlig kunnet indse det. Naar dette Ord „klarlig“ ikke udgaar, er der sat et Stempel paa Forbrydelsers Straffrihed i militære Forhold. Naar jeg stemmer for Ændringsforslagene under Nr. 29 og 30, er det altsaa ikke, fordi jeg er tjender, at noget af dem i og for sig er noget godt Forslag, men det er, fordi jeg ikke vil være med til at vedtage § 47, som den staar i Lovforslaget. Derimod vil jeg gjerne være med til at indsette noget Andet til tredje Behandling; men det gaar ikke an, at den vedkommende Militære kan stubbe sig bag ved, at han nok kunde indse det, men at han ikke klarlig kunde indse det.

Bojsen: Jeg ønskede kun at gjøre en Bemærkning overfor det ærede Medlem for Svendborg Amts 2den Valgkreds (Steenbæk). Han ønskede, at der i Loven skulde optages en Bestemmelse, som kunde bortrydde den temmelig gængse Opfattelse, at den militære Disciplin Omraader strækker sig saa vidt, at en Soldat er ubetinget forpligtet til at efterkomme en hvilken som helst Befaling, og navnlig en Befaling, som sigtede til at antaste Rigsdagens Frihed. Det er ogsaa mig bekendt, at der i denne Henseende raader en ikke ringe Uklarhed hos Befolkningen, idet man mange Gange møder den Opfattelse, at den militære Disciplin virkelig skulde være saa ubetinget, som det derved udtales. Den Vet, som det ærede Medlem troede at maatte tilraade Thinget at gaa, nemlig at følge Mindretallet under Nr. 30, saaledes, at den Grundlovsbestemmelse optages, der handler om Rigsdagens Sikkerhed, havde han imidlertid selv en Følelse af ikke var forsvarelig, og han maatte derfor ønske en indskrænkende Bestemmelse knyttet dertil. Det er ogsaa klart nok, at skjøndt Mindretallets Forslag nu fremtræder i den Skikkelse, at der ved § 47 kun sker en Henviisning til den foreslaaede nye § 139, er Meinungen dog, at man ved § 47 skal underforstaa denne nye Paragraf. Naar da § 47 udtaler, i hvilke Tilfælde den Undergivne ikke er angersløs, nemlig naar han deltager i Forræderi, Oprør, Antastelse

af Rigsdagens Sikkerhed og Frihed eller anden Forbrydelse, og man dernæst tilføjer Grundlovens i sin Form ubetingede Bestemmelse, hvor det hedder: Hvo der udsteder eller adlyder nogen Befaling, som sigter til at antaste Rigsdagens Sikkerhed og Frihed, anses som skyldig i Forræderi,“ vil det af Sammenstillingen af disse to Paragrafer fremgaa, at den indskrænkende Bestemmelse, som § 47 i sin Slutning har, ikke skal gjælde de Tilfælde, som Grundlovsparagrafen opstiller. Det vil Ingen kunne antage er muligt; en saadan Fortolkning af Grundlovens § 43 vilde være aldeles urimelig og umulig; i saa Henseende giver jeg det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Rimestad) Ret. Det har ingensinde ved nogen som helst Bestemmelse været tilfiet at ville straffe en Handling, der i sig selv ikke indeholdt nogen som helst subjektiv Skyld. Denne Bestemmelse kan altsaa ikke gives, og naar man vil fastholde den nye § 139 og tillægge det nogen Betydning, at den optages i Straffeloven, maa ganske rigtig, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 2den Valgkreds (Steenbæk) indrømmede, dertil søies den indskrænkende Bestemmelse, som allerede er tilføjet i § 47, nemlig at den Paagjældende er angersløs, saafremt han ikke har kunnet indse, eller overhoved var bekendt med, at der ved Befalingen tilfietes en Forbrydelse. Naar imidlertid det ærede Medlem maa indrømme dette, vil han se, at han netop maa komme til at stemme for det af det andet Mindretal, hvortil ogsaa jeg har sluttet mig stillede Forslag under Nr. 29. Det indeholder netop begge disse Ting, idet det fremstiller Forræderi, Oprør og Antastelse af Rigsdagens Sikkerhed og Frihed som saadanne Forbrydelser, der medføre Straf, men tillige giver den Indskrænkning i Slutningen, at den Vedkommende skal være angersløs, naar det af samtlige foreliggende Omstændigheder fremgaa, at han ikke har kunnet indse, og at det heller ikke ibrigt har været ham bekendt, at der ved Befalingen tilfietes en Forbrydelse. Det er nemlig klart, at det Tilfælde overmaade let vil kunne indtræde, naar man overhoved vil indlade sig paa disse Tankeexperimente om militære Antastelser mod Rigsdagens Sikkerhed, at der bliver Spørgsmaal om Foranstaltninger, med Hensyn til hvilke den enkelte Soldat, den enkelte Undergivne ingenlunde behøver at kunne indse, at der derved tilfietes en Forbrydelse imod Rigsdagen. Jeg tænker mig f. Ex., at der blev opstillet Solbater eller blev fjørt Batterier op udenfor Rigsdagens Vinduer. I det Tilfælde en saadan Befaling udfiedes, behøver den enkelte Soldat ingenlunde at vide, om derved tilfietes, hvad der mulig var tilfiet, nemlig at indvirke paa Rigsdagens frie Afstemning. Det forekommer mig derfor, at det vil være nødvendigt, at en saadan indskrænkende Bestemmelse i ethvert Tilfælde tilføies, og jeg tror, dette er klart, saaledes som Forslaget er